

Artykuł 8

Podnoszenie świadomości

1. Państwa Strony zobowiązują się podjąć natychmiastowe, skuteczne i odpowiednie działania w celu:

(a) podniesienia świadomości społeczeństwa, w tym na poziomie rodziny, w sprawach dotyczących osób niepełnosprawnych, a także działania na rzecz wzmocnienia poszanowania praw i godności osób niepełnosprawnych,

(b) zwalczania stereotypów, uprzedzeń i szkodliwych praktyk wobec osób niepełnosprawnych, w tym ze względu na płeć i wiek, we wszystkich dziedzinach życia,

(c) promowania wiedzy o zdolnościach i wkładzie osób niepełnosprawnych.

2. Do działań podejmowanych w tym celu należy:

(a) inicjowanie i prowadzenie skutecznych kampanii nastawionych na podnoszenie poziomu świadomości społecznej, aby:

(i) pielęgnować wrażliwość na prawa osób niepełnosprawnych,

(ii) popierać pozytywne postrzeganie i większą świadomość społeczną dotyczącą osób niepełnosprawnych,

(iii) popierać uznawanie umiejętności, zasług i zdolności osób niepełnosprawnych oraz ich wkładu w miejscu pracy i na rynku pracy,

(b) wpajanie, na wszystkich szczeblach systemu edukacji, z uwzględnieniem wszystkich dzieci od najwcześniejszych lat, postawy poszanowania praw osób niepełnosprawnych,

(c) zachęcanie wszystkich środków masowego przekazu do przedstawiania wizerunku osób niepełnosprawnych w sposób zgodny z celem niniejszej konwencji,

(d) popieranie programów podnoszenia świadomości w sprawach dotyczących osób niepełnosprawnych i praw osób niepełnosprawnych.

1. KAMPANIE NA RZECZ PODNOSZENIA POZIOMU ŚWIADOMOŚCI, ADRESOWANE DO OGÓŁU SPOŁECZEŃSTWA ORAZ REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU OŚWIATY, DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU

System oświaty

Podstawa programowa nauczania, określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, uwzględnia cele konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Preambuła podstawy programowej stanowi, że szkoła ma kształtować u uczniów postawy sprzyjające ich rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, czyli postawy odpowiedzialności, wytrwałości, poczucia własnej wartości, szacunku dla innych ludzi, ciekawości poznawczej, kreatywności, przedsiębiorczości, gotowości do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz pracy zespołowej. Obowiązkiem szkoły jest zapobieganie wszelkiej dyskryminacji.

Cele oraz treści nauczania dotyczące praw osób niepełnosprawnych zostały uwzględnione w podstawie programowej dla każdego etapu edukacyjnego.

Podstawa programowa przedmiotów „Historia i społeczeństwo”, „Wiedza o społeczeństwie”, „Wychowanie do życia w rodzinie”, „Etyka”, „Podstawy przedsiębiorczości” oraz przedmiotu uzupełniającego „Historia i społeczeństwo” kształtuje umiejętności i postawy istotne dla budowania właściwych relacji z osobami niepełnosprawnymi, a ponadto wskazuje i objaśnia prawa osób niepełnosprawnych. Edukacja społeczna ma na celu wychowanie do zgodnego współdziałania z rówieśnikami i dorosłymi.

W ramach „Etyki” uczeń zostanie przygotowany do przestrzegania reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych, a także do niesienia pomocy potrzebującym. Na dalszym etapie edukacyjnym przedmiot ten ma na celu kształtowanie refleksyjnej postawy wobec człowieka, jego powinności moralnych wobec różnych sytuacji życiowych, w tym przygotowanie do rozpoznawania obowiązków wobec najbliższego otoczenia, rodziny, jak też na ukazaniu norm i wartości leżących u podstaw działalności publicznej w szkole, społeczności lokalnej, w tym rozpoznawanie sytuacji naruszających te normy i wartości. Na każdym etapie edukacyjnym podstawa programowa „Etyki” szczególnie podkreśla znaczenie człowieka jako osoby oraz prawo każdego do godności. Przedmiot „Historia i społeczeństwo” przewiduje rozwój społeczny ucznia, w tym refleksję nad sobą i otoczeniem społecznym. Uczeń będzie zatem potrafił wyjaśnić, w czym wyraża się odmiennność i неповtarzalność każdego człowieka, będzie potrafił podać przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspokajania. Przedmiot „Wychowanie do życia w rodzinie”, którego celem jest ukazywanie uczniom wartości rodziny w życiu człowieka, zwraca ich uwagę na więź rodzinną i inne relacje w rodzinie oraz zapoznaje z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Na dalszych etapach edukacyjnych ma na celu kształtowanie postaw okazywania szacunku innym ludziom oraz przyjęcie integralnej wizji osoby. Ma ona przygotować do kierowania własnym rozwojem, umacniać powinna przede wszystkim pozytywną postawę wobec życia ludzkiego, osób niepełnosprawnych i chorych, a także skutecznie przygotować dojrzałego funkcjonowania w rodzinie. Cele ogólne „Wiedzy o społeczeństwie” przewidują przygotowanie ucznia do znajdowania i wykorzystywania informacji na temat sposobu, w jaki prawo reguluje życie obywateli, w tym obywateli niepełnosprawnych, rozpoznawania prawnych aspektów problemów życiowych w połączeniu ze znajomością zasad samoorganizacji i samopomocy. Uczeń zapoznawany jest z prawami człowieka i sposobami ich ochrony. Uczniom przekazywane są podstawowe umiejętności życia w grupie i w społeczeństwie

Kształtowanie właściwych postaw społecznych rozpoczyna się od wychowania przedszkolnego, którego celem jest rozwijanie umiejętności społecznych dzieci oraz stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o zróżnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych. Treści nauczania w obszarze „Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci” powinny nauczyć dziecko, że nie należy wyszydzać i szykanować innych, natomiast obszar „Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne” ma na celu ukształtowanie świadomości dziecka, że wszyscy ludzie mają równe prawa.

Pakiet edukacyjny „Czy naprawdę jesteśmy inni? – Razem w naszej szkole” przygotowany został przez Stowarzyszenie Integracja i Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, przeznaczony dla wszystkich gimnazjów, liceów i techników, promował integrację społeczną niepełnosprawnej i pełnosprawnej młodzieży poprzez pokazanie, w jaki sposób najłatwiej pokonać bariery i lęki przed kontaktem z niepełnosprawnymi uczniami.

Kampanie społeczne

Wybrane przykłady działań zrealizowanych:

Kampania „Niepełnosprawni – Normalna sprawa” (styczeń-czerwiec 2000) była pierwszą ogólnopolską kampanią społeczną dotyczącą osób niepełnosprawnych w Polsce. Na tysiącu billboardów oraz w prasie opublikowane zostały zdjęcia trzech uszkodzonych rzeźb oraz zdjęcia trzech osób niepełnosprawnych. Motywem portretów były słowa zaczerpnięte z wiersza księdza Jana Twardowskiego - "nie widzieć, nie słyszeć, nie dotykać, nie wiedzieć", odzwierciedlające spotykaną powszechnie postawę wobec osób niepełnosprawnych. Kampania została nagrodzona "Golden World Awards" w 2001 roku przez Public Relations

Association oraz nominowana jako jedna z najlepszych do nagrody ONZ. Podsumowaniem kampanii było wydanie 200-stronicowego raportu o sytuacji osób niepełnosprawnych w Polsce "Raport Integracji. Niepełnosprawni - Normalna Sprawa".

Z okazji Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych (2003) przeprowadzona została kampania „Czy naprawdę jesteśmy inny?”. Partnerem kampanii była TVP, która przez cały rok we wszystkich programach emitowała trzy spoty telewizyjne. Kampania widoczna była także na 1100 tablicach billboardowych i citylightowych, w prasie ogólnopolskiej i lokalnej oraz emitowana w radio. Celem kampanii było pokazanie w typowych dla osób zdrowych sytuacjach życiowych osób niepełnosprawnych. Ponadto, celem było przełamanie stereotypowego obrazu osób niepełnosprawnych, który jest często skutkiem niewiedzy, lęku oraz braku doświadczeń w relacjach z tymi osobami.

2008 – Kampania informacyjna Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym miała na celu zmianę postaw wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną i postrzegania ich funkcjonowania poprzez dostarczenie społeczeństwu, a w szczególności potencjalnym pracodawcom, rzetelnej i pełnej informacji, w atrakcyjnej formie, na temat specyfiki niepełnosprawności intelektualnej oraz możliwości udziału osób z tą niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Działania w ramach kampanii: badanie postrzegania osób z niepełnosprawnością intelektualną w społeczeństwie (jakościowe i ilościowe),

- spoty reklamowe w TVP, stacjach komercyjnych,
- billboardy i citylighty
- reklama w prasie
- audycje reporterskie w Polskim Radiu.

2009 - Kampania informacyjno-promocyjna Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym na temat postrzegania osób z niepełnosprawnością intelektualną w społeczeństwie miała na celu dotarcie z informacjami o możliwościach włączenia społecznego i zawodowego osób z niepełnosprawnością intelektualną do jak najszerszego grona odbiorców - młodzieży i dorosłych. Po zakończeniu kampanii zostało przeprowadzone badanie jej skuteczności, na jego podstawie powstał raport.

Wykonano następujące zadania:

- badanie postrzegania osób z niepełnosprawnością intelektualną w społeczeństwie (jakościowe i ilościowe),
- dwa spoty reklamowe, billboardy i citylightów, reklama w prasie, spoty radiowe,
- spoty w kinach sieci Cinema City i w telewizji TVP1,
- reklama na tyłach autobusów typu „full back” i wewnątrz autobusów – plakaty,
- city scollery,
- reklama w Internecie (banery internetowe),
- spotkanie integracyjne,
- spotkanie prasowe,
- wystawa prac malarskich,
- katalog informacyjny,
- opracowanie, druk i zamieszczenie ulotek w prasie.

Ogólnopolski konkurs na najlepszą pracę magisterską lub doktorską, której tematem badawczym jest zjawisko niepełnosprawności w wymiarze zdrowotnym, zawodowym lub społecznym „Otwarte drzwi” realizowany jest od 2004 roku. Celem jest zwiększanie zainteresowania środowiska naukowego problemami osób niepełnosprawnych oraz uzyskiwanie i upowszechnianie materiałów, mogących służyć badaniom i działaniom podejmowanym na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych. W latach 2008-2009 do konkursu zgłoszono ponad 200 prac magisterskich i 10 prac doktorskich.

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych opublikowało w 2008 roku i przygotowało do szerokiego rozpowszechnienia, poprzez udostępnienie na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej „Praktyczny poradnik savoir-vivre wobec osób niepełnosprawnych” opracowany przez United Spinal Association. Poradnik ten został opublikowanych w ramach działań afirmatywnych ukazujących w sposób pozytywny miejsce osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie. Osoby niepełnosprawne są w nim przedstawione nie jako obiekty dobroczynności, lecz jako aktywni obywatele, pełnoprawni uczestnicy życia społecznego, samodzielnie decydujący o swoich własnych sprawach. Publikacja ta jest na stałe dostępna na stronie internetowej Ministerstwa.

Celem „Programu wsparcia inicjatyw na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych”, realizowanego od 2006 roku, jest szeroko rozumiane promowanie działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, prezentacja, nagradzanie i popularyzacja dokonań osób niepełnosprawnych, a także wspieranie przemian świadomości społeczeństwa w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem. Program składa się z:

- moduł A – Równe szanse, równy dostęp – ogólnopolski konkurs na najlepszy program jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminy i powiatu na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, w zakresie dostępu do budynków użyteczności publicznej, dostępu do informacji, przełamywania barier u uprzedzeń w społeczeństwie,
- moduł B – Otwarte drzwi – ogólnopolski konkurs na najlepszą pracę magisterską lub doktorską, której tematem badawczym jest zjawisko niepełnosprawności w wymiarze zdrowotnym, zawodowym lub społecznym,
- moduł C – Sztuka osób niepełnosprawnych – ogólnopolski konkurs plastyczny dla uczestników warsztatów terapii zajęciowej, uczestników środowiskowych domów samopomocy dla osób niepełnosprawnych oraz mieszkańców domów pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych,
- moduł D – Pro Arte – nagrody dla osób niepełnosprawnych za szczególne osiągnięcia artystyczne lub sportowe,
- moduł E – Statuetki PFRON – nagrody Zarządu PFRON dla osób i instytucji o szczególnych osiągnięciach dla środowiska osób niepełnosprawnych.

Realizatorem programu są: Biuro PFRON i oddziały PFRON.

Jednym z elementów działalności Funduszu jest prowadzenie szeroko rozumianych.

Spośród zrealizowanych przez PFRON w ostatnich pięciu latach działań na rzecz promocji, edukacji oraz podnoszenia wiedzy między innymi na temat możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych, integracji osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, przeciwdziałaniu ich dyskryminacji można wskazać:

- prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji,
- realizację projektu „Praca dla każdego niepełnosprawnego - kampania medialna”,
- kampanię medialną prowadzoną w ramach projektu „Wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy”,
- kampanię medialną w ramach projektu „Wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy II”,
- promocję projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” Działanie 1.3 „Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej” Poddziałanie 1.3,
- realizację programu własnego PFRON pod nazwą „Ośrodki Informacji dla Osób Niepełnosprawnych 2008”.

Na działania te wydatkowano przeszło 53 mln zł, środki pochodziły z budżetu PFRON oraz Europejskiego Funduszu Społecznego
Informacje szczegółowe – artykuł 27, pytanie 5

Na zadanie pod nazwą „Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego” w 2009 roku Fundusz wydatkował (bez rozróżnienia na poszczególne rodzaje niepełnosprawności osób niepełnosprawnych): w biurze PFRON - 4.925.811,22 zł oraz 2.054.161,61zł w oddziałach PFRON. W 2010 roku Fundusz wydatkował (bez rozróżnienia na poszczególne rodzaje niepełnosprawności osób niepełnosprawnych): w biurze PFRON – 876.514,71 zł oraz 237.103,44 zł w oddziałach PFRON.

W latach 2008-2010 PFRON realizował program „Ośrodki Informacji dla Osób Niepełnosprawnych 2008”, który miał istotne znaczenie dla likwidacji barier informacyjnych na jakie napotykają osoby niepełnosprawne. Adresatami programu były osoby niepełnosprawne, ich rodziny i opiekunowie, instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych oraz pracodawcy.

Celem programu było dostarczanie aktualnych, rzetelnych i wyczerpujących informacji, służących wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w aktywizacji społecznej i zawodowej poprzez:

- tworzenie i wspieranie sieci ośrodków,
- organizacja bezpłatnej centralnej infolinii dla osób niepełnosprawnych,
- wspieranie pracowników ośrodków w rozwoju umiejętności i wiedzy niezbędnej do świadczenia usług,
- rozwój centralnego systemu merytorycznego wsparcia ośrodków.

Celem dodatkowym, jaki zrealizowano, było przeszkolenie i trwałe (od 5 lat) zatrudnienie licznej grupy osób niepełnosprawnych, wcześniej bezrobotnych.

Ośrodki miały za zadanie informować o:

- prawach osób niepełnosprawnych,
- możliwościach wsparcia finansowego i rzeczowego wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- rozwiązaniach dotyczących:
  - ulg i uprawnień,
  - wspierania pracodawców osób niepełnosprawnych,
  - instytucjach wspierających, zlokalizowanych najbliżej miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
  - organizacjach pozarządowych zrzeszających i działających na rzecz osób niepełnosprawnych, oferowanych formach pomocy,
  - programach finansowanych przez PFRON.

Ponadto ośrodki podejmowały inicjatywy w zakresie:

- współpracy z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- współpracy z parafiami, lokalnymi organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi w zakresie docierania z informacją do nieaktywnych osób niepełnosprawnych,
- współpracy z urzędami,
- wskazywania możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- wydawania materiałów informacyjno-promocyjnych,
- udziału w imprezach lokalnych i środowiskowych.

Programem zarządzał Centralny Ośrodek Informacji. Ośrodek prowadził też działalność wydawniczą (Biuletyn Informacyjny BIFRON, Informator – przewodnik osoby

niepełnosprawnej, Informator dla pracodawców. Wydawnictwa te cieszyły się dużą popularnością, o czym świadczyło zainteresowanie urzędów, organizacji pozarządowych i osób prywatnych. Materiały były dystrybuowane są za pośrednictwem ośrodków informacji i oddziałów PFRON, a także przekazywane zainteresowanym w trakcie konferencji i wydarzeń środowiskowych.

Utworzono 38 ośrodków informacji, zatrudniających wyłącznie osoby niepełnosprawne (90 osób), które uprzednio nie były aktywne zawodowo.

Pracownicy ośrodków stanowili wsparcie dla osób niepełnosprawnych dzięki wiedzy na temat potrzeb osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie objętym działalnością ośrodka, znajomości miejscowego rynku pracy, znajomości i ścisłej współpracy z lokalnymi urzędami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2009 roku ośrodki udzieliły 321.442 informacji bezpośrednio lub pośrednio (telefon, e-mail. W organizowanych przez ośrodki spotkaniach uczestniczyło 17.094 osób. Ośrodki wydały 241.940 egzemplarzy różnych wydawnictw: informatorów, ulotek itp.

W roku 2010 udzieliły one 344.496 informacji, zainicjowały również organizację spotkań i konferencji, w których uczestniczyły 14.963 osoby. Ośrodki publikowały też znaczne ilości materiałów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych, ich łączny nakład w 2010 roku osiągnął 102.000 egzemplarzy. Ze środków programu finansowano również inne działania informacyjne, między innymi biuletyn informacyjny BIFRON, cykl programów TV dla osób niepełnosprawnych (6 odcinków, emitowanych w TVP2) oraz infolinię dla osób niepełnosprawnych (w 2010 roku udzieliła ona 19.630 informacji).

W ramach programu funkcjonowała bezpłatna infolinia skierowana przede wszystkim do osób indywidualnych – beneficjentów lub potencjalnych beneficjentów PFRON. Działania infolinii wykraczały poza standardowe funkcje firmowych linii informacyjnych, udzielających jedynie standardowych informacji, służyła ona także pomocą w sprawach o znacznym stopniu skomplikowania bądź dotyczących wielu zagadnień na raz. Infolinia świadczyła usługi w sposób dostosowany do specyficznych potrzeb komunikacyjnych osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności (na przykład głuchych, z zaburzeniami narządu mowy).

W powiatach, w których nie było ośrodków, organizowane były spotkania lub dystrybuowane wydawnictwa.

Ośrodki nawiązały także kontakt z lokalnymi mediami, w których prowadzone były audycje i publikowane materiały. Przeprowadzone zostały kampanie medialne – w szczególności prozatrudnieniowe..

W ramach programu wydane zostały publikacje skierowane do osób niepełnosprawnych oraz ich otoczenia, w szczególności pracodawców („Informator – przewodnik osoby niepełnosprawnej”, „Informator dla pracodawców. Zatrudnianie osób niepełnosprawnych”). Ich treść objęła zagadnienia dotyczące wszelkich ulg, uprawnień, możliwości wsparcia które są przewidziane przepisami państwowymi. Ponadto zawierają one wzory dokumentów i ścieżki załatwiania spraw w urzędach. Z tego względu są unikalne i bardzo wysoko oceniane przez środowisko osób niepełnosprawnych. Informatory wydane zostały w dużych nakładach (200 tys. i 100 tys. egzemplarzy), zaś dystrybuowane przez ośrodki informacji dla osób niepełnosprawnych, oddziały PFRON, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Informatory zostały także opublikowane w wersji elektronicznej – na płytach CD oraz na stronie internetowej PFRON, w wersji umożliwiającej korzystanie z informatora osobom z dysfunkcją narządu wzroku.

W roku 2010 zrealizowany został również cykl programów telewizyjnych skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich otoczenia – emitowany w TVP, który miał na celu podniesienie świadomości osób niepełnosprawnych i ich otoczenia w zakresie uznania podmiotowości

prawnej osób niepełnosprawnych, jak również pokazywania dobrych praktyk w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej.

Media

W kwietniu 2003 roku Rada Etyki Mediów, powołana w 1995 roku przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich i Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej opracowała apel na temat ochrony godności osób niepełnosprawnych w środkach masowego przekazu. treść apelu:

„Rada Etyki Mediów zwraca się do dziennikarzy i wszystkich współtworzących media z apelem o podjęcie nowych, wytrwałych i konsekwentnych działań na rzecz przemiany stosunku społeczeństwa i władz do osób niepełnosprawnych. Trzeba zmieniać krzywdzące stereotypy. Trzeba pokazywać tych ludzi w normalnych sytuacjach społecznych, akcentować ich ludzkie możliwości jako obywateli mających równe prawa, choć nierówne szanse. Trzeba, aby zobaczono ich jako ludzi aktywnych wnoszących swój wkład w dobro wspólne.

Potrzebne jest nowe pojmowanie miejsca osób niepełnosprawnych w społeczeństwie - uznanie ich praw i rozpoznanie ich istotnych potrzeb. Media powinny stawać w roli rzecznika niepełnosprawnych wobec samorządów i władz, także władzy ustawodawczej. Mimo obecnych wielkich trudności musimy zbliżyć się do europejskiego poziomu włączenia niepełnosprawnych w społeczeństwo.”

Polskie Radio S.A., wypełniając obowiązki nadawcy publicznego, które wynikają z ustawy z 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji, uwzględnia propagowanie najważniejszych aspektów życia społecznego, w tym zapewnia prezentację szeroko rozumianej problematyki środowiska osób niepełnosprawnych.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 roku nadanych zostało 106 godzin programu skierowanego do osób niepełnosprawnych i audycji przybliżających społeczeństwu ich problemy. Ponadto, w serwisach Polskiego Radia nadanych zostało 7 godzin informacji na tematy dotyczące osób niepełnosprawnych.

Samodzielne audycje tematyczne realizowane w cyklach:

- „Na wyciągnięcie ręki” – 41 audycji po 3 minuty,
- „Sprawa dla Kunisza” – 28 audycji po 15 minut.

Nadawane są reportaże pokazujące problemy, osiągnięcia i sukcesy osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia.

Problemy osób niepełnosprawnych poruszane są regularnie w programach nadawanych w różnych porach dnia i nocy w trzech programach Polskiego Radia (Program 1, 3, 4), w pasmach o największej słuchalności lub w pasmach, które pozwalają na obszerną i pełną prezentację tematyki. W czwartym z programów (program 2), ze względu na profil, tylko jako temat reportażu oraz wiadomości serwisowych.

Uwagę zwraca różnorodność form radiowych, których poruszane są problemy osób niepełnosprawnych. Są to magazyny z rozmowami i wypowiedziami gości oraz udziałem słuchaczy, wstawki do magazynów publicystyczno-poradnikowych, reportaże pokazujące konkretne problemy, pozytywne przykłady radzenia sobie z niepełnosprawnością, audycje publicystyczne, edukacyjne i poradnikowe oraz informacje w Wiadomościach.

W 2009 roku szczególna uwaga została zwrócona na:

- integrację społeczną i aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych oraz pracą nad uwzględnianiem ich potrzeb, zmianą wizerunku i znalezienia przez nich miejsca w społeczeństwie,
- sytuację zdrowotną i prawa osób niepełnosprawnych,
- odkrycia naukowe i nowoczesne metody w przezwyciężaniu niepełnosprawności,

- funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, w tym prezentacja aktywności i sukcesów konkretnych osób.

Udział osób niepełnosprawnych w audycjach Polskiego Radia nie jest czymś wyjątkowym ani specjalnie podkreślanym. Słuchacze dowiadują się z treści audycji lub zapowiedzi, czy gość jest osobą niepełnosprawną. Jest to integralna część całego programu, ale zawsze przedstawiana tak, by dotarła z wagą przekazują do słuchaczy danej stacji.

Regionalne rozgłośnie Polskiego Radia, podobnie jak Polskie Radio S.A. regularnie nadają informacje dotyczące osób niepełnosprawnych - w pasmach informacyjnych i audycjach prezentujących materiały reporterskie. Dotyczyły one takich zagadnień jak:

- codzienne problemy niepełnosprawnych fizycznie - nieprzyjazna infrastruktura, bariery architektoniczne, pomoc społeczna i administracyjna, środowiska wsparcia,
- problem miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych,
- szkoły dla niepełnosprawnych umysłowo i fizycznie- codzienne problemy takich placówek,
- rynek pracy dla niepełnosprawnych, giełdy pracy, szkolenia, których celem aktywizacja zawodowa,
- konkurs „Lodołamacze”, którego idea jest nagradzanie firm, przedsiębiorców i osób angażujących się w rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych oraz tworzących dla nich nowe miejsca pracy,
- nowe obiekty oddawane do użytku osobom niepełnosprawnym i organizacjom działającym na ich rzecz,
- działalność artystyczna,
- niepełnosprawni w sporcie, wydarzenia sportowe, sytuacja paraolimpijczyków, goście: sportowcy, rodzice niepełnosprawnych
- osoby niepełnosprawne są wykluczane z życia społecznego- gdzie tkwią przyczyny?

Tematyka prezentowana jest także w pasmach i audycjach publicystycznych, w tym poprzez pryzmat doświadczeń indywidualnych osób niepełnosprawnych i przy wykorzystaniu takich form jak rozmowy, reportaże i dokument, audycja prowadzona przy współudziale słuchaczy.

Szereg rozgłosni nadaje stałe audycje dotyczące osób niepełnosprawnych.

Polskie Radio Katowice nadaje co tydzień audycję „Gdzieś obok nas” (45 minut). Program ma charakter publicystyczny – edukacyjny, w oparciu o różne formy dziennikarskie pokazuje całe spektrum problemów osób niepełnosprawnych, promuje integrację społeczno zawodową, a także podejmuje problematykę wykluczenia społecznego tej grupy osób.

Polskie Radio Lublin nadaje co tydzień godzinną audycję „Potrafisz”, promującą ideę integracji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu, jak też kreującą ich pozytywny wizerunek celem przezwyciężania negatywnych stereotypów i uprzedzeń. Co tydzień prezentowane są materiały o ludziach, którzy mimo niepełnosprawności potrafią realizować swoje marzenia i ambicje, uczyć się, uprawiać sport, pracować, tworzyć i zakładać rodziny i wiele mogą dać innym.

Radio Opole S. nadaje audycję „Zwyczajni – niezwyczajni” w ramach magazynu reporterów „Wokół nas”, raz lub dwa razy w tygodniu, w formie wywiadów, reportaży prezentujących osoby lub środowiska borykające się z problematyką niepełnosprawności.

Regionalne rozgłośnie Polskiego Radia regularnie uczestniczą w działaniach podejmowanych celem propagowania tematyki niepełnosprawności wśród społeczeństwa, jak też obejmują patronat nad wydarzeniami kulturalnymi, sportowymi i akcjami podejmowanymi celem zaradzenia specyficznym problemom osób niepełnosprawnych, propagującymi zarazem ich integrację społeczną. Działania Radia Pomorze i Kujawy w 2009 i 2010 roku są reprezentatywne dla działań podejmowanych przez inne rozgłośnie:

- „Kampania Parkingowa – program przeciwko zajmowaniu miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych”,

- „Jestem przyjacielem – Artyści Dzieciom - Wigilia dla niepełnosprawnych i nieuleczalnie chorych dzieci”,
- Konkurs „Województwo Kujawsko-Pomorskie bez barier”
- „XI Integracyjny Turniej w Wyciskaniu Sztangi Leżąc”
- Akcja „Warto być bohaterem” – zbiórka pieniędzy na niepełnosprawne dzieci, oraz objęło patronaty nad:
  - programem „Masz szczęście, jesteś zdrowy”,
  - konkursem „Lodołamacze”,
  - projektem „Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy”,
  - VII Otwartym Integracyjnym Turniejem Siatkówki „Żadnych Granic”,
  - akcją „Wszystkie dzieci nasze są”,
  - IX Festynem Integracyjnym „Zielone Serduszko”,
  - programem „Korona Kontynentów”,
  - Drużynowymi Mistrzostwami Polski w Strzelaniu,
  - XIV Prezentacjami Artystycznymi Niepełnosprawnych „Sztuka Bez Barier”,
  - akcją „Województwo Kujawsko-Pomorskie bez barier”,
  - VIII Międzynarodową Spartakiadą Osób Niepełnosprawnych
  - Integracyjnym Mityngiem Solnym „Blues Bez Barier”,
  - Festiwalem Piosenki Młodzieży Niepełnosprawnej „Ciechocińskie Impresje Artystyczne”.

PFRON odpowiedzialny jest za emisję audycji poświęconych tematyce osób niepełnosprawnych. Audycje te będą poświęcone różnym aspektom życia, ofertom pracy i szkoleń, konferencjom, promocji wyższego wykształcenia dla osób niepełnosprawnych.

Audycje mają na celu dotarcie do jak najszerszej grupy osób niepełnosprawnych. Na etapie produkcji uwzględniane są takie elementy jak konieczność zastosowania napisów lub tłumacza, dostosowanie języka do możliwości komunikacyjnych różnych grup (np. język pozbawiony „żargonu” medycznego). Możliwe jest także zastosowanie wizualizacji graficznej omawianej treści. Jednocześnie zachowana zostanie dbałość o wyeliminowanie komunikatów mogących powodować pośrednią lub bezpośrednią dyskryminację ze względu na płeć oraz doprowadzać do stereo typizacji zjawiska niepełnosprawności.

2. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CELU PODNOSZENIA ŚWIADOMOŚCI I INFORMOWANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ INNYCH GRUP SPOŁECZNYCH NA TEMAT KONWENCJI I PRAW Z NIEJ WYNIKAJĄCYCH

Informacja na temat konwencji, wraz z jej roboczym tłumaczeniem na język polski, umieszczona jest na stronie internetowej MPiPS (zakładka „Osoby niepełnosprawne – Dokumenty międzynarodowe dotyczące osób niepełnosprawnych” (www.niepelnosprawni.gov.pl)). Strona dostępna jest dla osób niedowidzących (opcje zmiany wielkości czcionki oraz projekt graficzny bazujący na kontrastowych barwach i grafikach). Serwis jest zgodny ze standardami W3C:

- XHTML 1.0 Transitional
- WCAG 1.0 (WAI: A),
- WCAG 1.0 (WAI: AA),
- WCAG 1.0 (WAI: AAA),
- Section 508.

Spełnia on również normy europejskie i światowe zawarte w dokumentach:

- Deklaracja o eIntergracji,
- Inicjatywa i2010,

- Konwencja Praw Osób Niepełnosprawnych.

W 2008 roku Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego zrealizowała projekt (w ramach Programu PARTNER III, współfinansowanego przez PFRON) „Czarna księga dyskryminacji – kampania informacyjna na rzecz wdrożenia zapisów Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych”. FIRR zebrał informacje o obowiązujących przepisach polskiego prawa sprzecznych z zapisami Konwencji, mogących stanowić źródło dyskryminacji osób niepełnosprawnych.

W 2008 roku Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych realizowało projekt (w ramach Programu PARTNER III, współfinansowanego przez PFRON) „Kampania na rzecz poprawy warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia poprzez przygotowanie polskiego prawodawstwa do ratyfikacji Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych”. PFON opracował rekomendacje zmian prawa niezgodnego z Konwencją. Rekomendacje zostały przez PFON poddane konsultacjom społecznym w środowiskach osób niepełnosprawnych, zorganizowanych w formie 3 konferencji „Konsultacje środowiskowe w sprawie propozycji zmian legislacyjnych niezbędnych do ratyfikacji Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych”. Efektem jest wydana książka „Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ”, przekazana posłom i senatorom RP, ministrom i przedstawicielom odpowiednich urzędów.

W 2009 roku PFON realizował projekt, współfinansowany przez PFRON, „Mamy naszą Konwencję!”. W ramach projektu przeprowadzono konferencje i konsultacje dotyczące ratyfikowania przez Polskę konwencji.